

Asia: VN/8757/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1) Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (lausuntopyyntö VN/8757/2019). Esityksen tavoitteena on laajentaa jakeluelvoitteen soveltamisalaa uusiin polttoaineisiin: biokaasuun ja muuta kuin biologista alkuperää oleviin uusiutuviin nestemäisiin ja kaasumaisiin liikenteen polttoaineisiin. Esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta muutoksia itse jakeluelvoitteen tai lisävelvoitteen tasoihin. Esityksessä myös määritellään soveltamisalaan lisättäville polttoaineille ne raja-arvot, joiden ylittyessä jakelijat kuuluisivat jakeluelvoitteen piiriin. Lisäksi soveltamisrajan alle jääville jakelijoille annettaisiin mahdollisuus vapaaehtoisesti hakeutua jakeluelvoitteen alaisuuteen. Lakiin lisättäisiin kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerit muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville nestemäisille ja kaasumaisille liikenteen polttoaineille.

2) Hallituksen esityksen vaikutukset

VTT näkee, että biokaasun ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten liikenteen polttoaineiden ottaminen jakeluelvoitteen piiriin laajentaa mahdollisuuksia tuottaa kestäviä uusiutuvia polttoaineita, ja vähentää painetta vähemmän kestävien biopolttoaineiden käyttöön. On kuitenkin huolehdittava, että muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten liikenteen polttoaineiden tuleva kestävyyslainsäädäntö varmistaa niiden päästövähennykset.

3) Kommentit lakiehdotuksiin ja niiden perusteluihin

VTT keskittää lausuntonsa niihin kysymyksiin, joihin lausuntoa erityisesti pyydetään:

- Lakiehdotuksen kaasumaisten polttoaineiden jakelijan ja kulutukseen toimittamisen määritelmistä;

o Kaasumaisten polttoaineiden osalta jakeluelvoitteen soveltamisraja asetettaisiin 9 gigawattituntiin kaasumaisia liikenteen polttoaineita. Tämä vastaa suuruusluokaltaan nestemäisten polttoaineiden jakelijoille asetettua miljoonan litran rajaa (1 miljoonaa litraa eli 9,3 gigawattituntia). VTT:llä ei ole erityistä huomautettavaa tähän soveltamisrajaan.

- Vapaaehtoisen jakeluelvoitteen käyttöönotosta ja sen periaatteista;

o VTT näkee, että vapaaehtoisuus on järkevää pienille toimijoille, sillä se mahdollistaa valinnanvapauden. VTT kannustaa vapaaehtoiseen jakeluelvoitteen sekä samalla kestävyyskriteerien soveltamisalan piiriin hakeutumiseen.

- Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten liikenteen polttoaineiden sisällyttämisestä lisävelvoitteeseen;

o VTT näkee, että muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden (erityisesti sähköpolttoaineiden) sisällyttäminen jakeluelvoitteeseen edistää teknologianeutraaliutta.

o VTT yhtyy näkemykseen, että ”lisäämällä sähköpolttoaineet jakeluelvoitteen piiriin niille voidaan luoda kysyntää pitkälle tulevaisuuteen ja siten pienentää markkinariskiä sekä kannustaa yrityksiä investoimaan tutkimukseen ja kehitykseen sekä kaupallisiin tuotantolaitoksiin.”

o Kun sähköpolttoaineet tuotetaan vähäpäästöisellä sähköllä, on mahdollista tuottaa kestäviä liikennepolttoaineita, jotka soveltuvat käyttöön nykyisessä liikennejärjestelmässä.

o Sähköpolttoaineiden vähäpäästöisyys ja 70%:n päästövähennystavoitteen saavuttaminen vaatii tuotannossa käytetyn sähkön päästöjen olevan merkittävästi esim. nykyistä verkkosähkön keskiarvoa alempi, ja lähempänä nollapäästöä.

o VTT painottaa, että ”Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden” kestävyyskriteerien soveltaminen suunnitellaan huolella, jotta varmistetaan niiden edistävän ilmastovaikutuksiltaan suotuisien sähköpolttoaineiden valmistusta ja otetaan huomioon myös vaikutukset energiajärjestelmän tasolla.

- Aikataulusta uusien jakelijoiden ja uusien polttoaineiden jakeluelvoitejärjestelmään sisällyttämisestä;

o VTT:llä ei ole erityistä huomautettavaa aikatauluun.

- Esityksen vaikutusten arvioinnista.

o VTT huomauttaa, että sähköpolttoaineiden osalta lakiehdotuksen vaikutuksia ei kaikilta osin pystytä vielä arvioimaan, sillä kestävyyskriteerien laskentaperiaatteet ja yksityiskohdat eivät vielä ole tiedossa. Niillä on kuitenkin ratkaiseva vaikutus sähköpolttoaineiden kestävyydelle ja niiden valmistuksen vaikutuksille koko energiajärjestelmään. Kriteerien yksityiskohdat liittyvät esimerkiksi tuotannossa käytetyn sähkön hankintaan sekä sen päästöjen määrittämiseen.

o Biokaasun osalta aiemmissa selvityksissä (Rasi ym. 2019; Koponen & Sokka 2019) on havaittu viljelystä biomassasta, esim. nurmesta, tuotetun biokaasun haasteet päästä vaadittuihin päästövähennyksiin, erityisesti sähkön- ja lämmöntuotannossa.

4) Muut kommentit esitykseen

-

Koponen Kati
VTT Technical Research Centre of Finland - Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet Erikoistutkija Kati Koponen ja Teknologijahtaja Antti Arasto.